

WYKŁĘCI
ŻOŁNIERZE
NIEZŁOMNI

PRZEZ KOMUNISTÓW

NBP

Narodowy Bank Polski

Narodowy Bank Polski w lutym 2017 r. rozpoczyna emisję wyjątkowej serii srebrnych monet kolekcjonerskich „Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni”. Pragniemy upamiętnić Żołnierzy, którzy polegli, walcząc w polskim powojennym podziemiu niepodległościowym, antysowieckim i antykomunistycznym.

O wolną Polskę, mimo zakończenia II wojny światowej, walczyło około 200 tys. żołnierzy, z czego około 20 tys. poległo w walce, a kolejne tysiące trafiły do więzień UB i NKWD, gdzie były bestialskie katownie. W serii tej zostaną upamiętni żołnierze, którzy z odwagą, męstwem i poświęceniem przeciwstawili się sowieckiemu terrorowi. Wybraliśmy najbardziej znaczące i dramatyczne życiorysy, które stały się symbolami postaw patriotycznych. Narodowy Bank Polski pragnie jednak, aby seria ta upamiętniała całe powojenne podziemie antykomunistyczne.

Wierzę, że emisja monet kolekcjonerskich serii „Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni” będzie jednym z działań, które przywróci tę część polskiej historii do powszechnej świadomości. Niech monety te będą wyrazem szacunku i uznania dla walczących o niepodległą Rzeczpospolitą w trudnych powojennych czasach, które dla niepokorzonych z tak zwanym porządkiem jałtańskim stały się okresem dramatycznej próby. Próby, z której wyszli zwycięsko, zgodnie bowiem z napisem umieszczanym na monetach tej serii „Zachowali się jak trzeba”.

A handwritten signature in black ink, which reads "Adam Glapiński". The signature is written in a cursive, flowing style.

prof. Adam Glapiński
Prezes Narodowego Banku Polskiego

WYKLĘCI PRZEZ KOMUNISTÓW ŻOŁNIERZE NIEZŁOMNI

Żołnierze Niezłomni – tym mianem określa się polskie powojenne podziemie niepodległościowe i antykomunistyczne. O wolną Polskę, mimo formalnego zakończenia II wojny światowej, walczyło nawet około 200 tys. żołnierzy II Rzeczypospolitej. Walka z Sowietami i ich polskimi kolaborantami trwała kolejnych 10 lat – do połowy lat 50., a w latach 1945–1947 partyzanci często byli jedynymi panami terenu. Głównym celem była ochrona polskiej ludności przed sowieckim terrorem – grabieżami, gwałtami, mordami.

Należeli do różnych formacji zbrojnego podziemia – Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, Narodowych Sił Zbrojnych, Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, Konspiracyjnego Wojska Polskiego, Ruchu Oporu Armii Krajowej, 5. i 6. Wileńskiej Brygady AK, Zgrupowania „Błyskawica” Józefa Kurasia i wielu innych, także organizacji młodzieżowych.

Większość z nich rozpoczęła swoją walkę o Polskę jeszcze podczas wojny obronnej przeciw Niemcom i Sowietom we wrześniu 1939 r., część przyłączyła się do struktur konspiracyjnych w kolejnych latach okupacji, wszyscy składali przysięgę na wierność Rzeczypospolitej i wartości „Bóg, Honor, Ojczyzna” niezłomnie bronili do końca. Byli wśród nich, prócz narodowców, chadeków i ludowców, pilsudczycy czy socjaliści – cały przekrój przedwojennej Polski, oczywiście z wyjątkiem komunistów, którzy już w II Rzeczypospolitej mieli wrogi stosunek do polskiego państwa.

Pod koniec wojny, w miarę przechylania się zwycięstwa na stronę aliantów, potwierdzało się (szczególnie po upadku powstania warszawskiego), że Armia Czerwona nie zamierza Polski wyzwalać, a jej służby specjalne, NKWD, mają inny cel niż pomoc Armii Krajowej w walce z Niemcami. Walka o wolność i niepodległość Polski, mimo kapitulacji hitlerowskich Niemiec w maju 1945 r., była zatem kontynuowana, również na wschodnich obszarach przedwojennej Polski, wcielonych do Związku Sowieckiego.

Przyszło im walczyć w arcytrudnej, można powiedzieć beznadziejnej, sytuacji – z jednej strony mieli pacyfikujące Polskę sowieckie imperium, z drugiej – Zachód, który zdradził, zostawiając kraj na pastwę Stalina. Nadzieje na wybuch III wojny

światowej – konfliktu między Zachodem a Wschodem – też szybko prysły, a działania komunistów (powszechny terror, sfalszowanie referendum 3 x tak w czerwcu 1946 r. i wyborów do Sejmu w styczniu 1947 r.) nie pozostawiały złudzeń co do prawdziwych zamiarów nowych, narzuconych władz. Dodatkowo ogłaszane przez komunistów amnestie dla pozostających pod bronią polskich żołnierzy były pułapką, ujawnienie się oznaczało śmierć, w najlepszym razie – więzienie i represje. Oni pozostali jednak niezłomni, wierni Rzeczypospolitej do końca – czy to trwając na posterunku w lesie, czy zachowując godną postawę w śledztwie. *Wartość walki tkwi* – jak napisał prof. Henryk Elzenberg – *nie w szansach zwycięstwa sprawy, w imię której się ją podjęło, ale w wielkości tej sprawy.*

Bilans tej nierównej walki był tragiczny – ponad 20 tys. Żołnierzy Niezłomnych zginęło z bronią w rękę. Kolejne dziesiątki tysięcy trafiały do katowni NKWD, UB, Informacji Wojskowej, obozów pracy, duża część została wywieziona w głąb Związku Sowieckiego. Tych, którzy nie poddali się sowieckiemu okupantowi – dowódców i żołnierzy, kapłanów, działaczy politycznych, a także harcerzy i uczniów – czekały represje, wieloletnie wyroki, bardzo często śmierć. Tak jak w przypadku polskich oficerów zamordowanych w Katyniu, Polska straciła, po raz drugi, nie tylko żołnierzy, ale elitę, kadre przywódczą. W cywilu Żołnierze Niezłomni byli urzędnikami, inżynierami, prawnikami, artystami...

Historycy coraz częściej nazywają walkę Żołnierzy Niezłomnych ostatnim polskim powstaniem – powstaniem antysowieckim. Najbardziej, jeśli chodzi o ideę, charakter, ale także zasięg terytorialny, przypominającym powstanie styczniowe 1863 r. Sowietci i ich polscy kolaboranci nie tylko mordowali ich fizycznie, ale zabijali pamięć o nich. Szatański plan komunistów, aby zatrzeć po nich wszystkie ślady, wymazać ich z historii, wykląć, jednak się nie powiódł. Dziś Żołnierze Niezłomni wracają do świadomości Polaków.

Tadeusz Płużański

27 lutego 2017 roku Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł inaugurującą serię „Wyklęci przez komunistów żołnierze niezłomni”.

Na awersie srebrnej monety przedstawiono rozerwane kraty więzienne.

Na rewersie monety znajdują się wizerunki: Żołnierzy Niezłomnych, biało-czerwona flaga z symbolem Polski Walczącej oraz napis „Zachowali się jak trzeba”.

nominał: 10 zł
metal: Ag 925/1000
stempel: lustrzany, tampondruk
średnica: 32,00 mm
masa: 14,14 g
brzeg (bok): gładki
nakład: do 17 000 szt.

Projektant: Dobrochna Surajewska
Emitent: NBP
Na zlecenie NBP monety wyprodukowała
Mennica Polska S.A.

Narodowy Bank Polski ma wyłączne prawo emitowania znaków pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej, w tym monet i banknotów kolekcjonerskich.

INKA

PSEUDONIM

Danuta Siedzikówna

IMIĘ I NAZWISKO

3 września 1928

DATA URODZENIA

Guszczewina

MIĘSCIE URODZENIA

**zamordowana 28 sierpnia 1946
w Gdańsku**

DATA ŚMIERCI

**sanitariuszka 5. Wileńskiej Brygady Armii
Krajowej, pośmiertnie mianowana
podporucznikiem Wojska Polskiego**

INFORMACJE

WITOLD

PSEUDONIM

Witold Pilecki

IMIĘ I NAZWISKO

13 maja 1901

DATA URODZENIA

Ołonec

MIĘSCIE URODZENIA

zamordowany 25 maja 1948
w Warszawie

DATA ŚMIERCI

rotmistrz kawalerii Wojska Polskiego,
pośmiertnie odznaczony Orderem Orła
Białego, awansowany do stopnia pułkownika

INFORMACJE

ZAGOŃCZYK

PSEUDONIM

Feliks Selmanowicz

IMIĘ I NAZWISKO

6 czerwca 1904

DATA URODZENIA

Wilno

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 28 sierpnia 1946
w Gdańsku

DATA ŚMIERCI

podporucznik Armii Krajowej, pośmiertnie
awansowany do stopnia podpułkownika

INFORMACJE

KLINGA

PSEUDONIM

Henryk Glapiński

IMIĘ I NAZWISKO

28 grudnia 1915

DATA URODZENIA

Częstochowa

MIĘJSCE URODZENIA

zamordowany 19 lutego 1947
w Łodzi

DATA ŚMIERCI

kapitan Wojska Polskiego

INFORMACJE

NIL

PSEUDONIM

August Emil Fieldorf

IMIĘ I NAZWISKO

20 marca 1895

DATA URODZENIA

Kraków

MIEJSCE URODZENIA

**zamordowany 24 lutego 1953
w Warszawie**

DATA ŚMIERCI

**generał brygady Wojska Polskiego,
pośmiertnie odznaczony
Orderem Orła Białego**

INFORMACJE

ZAPORA

PSEUDONIM

Hieronim Dekutowski

IMIĘ I NAZWISKO

24 września 1918

DATA URODZENIA

Dzików

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 7 marca 1949
w Warszawie

DATA ŚMIERCI

major Armii Krajowej, pośmiertnie
awansowany do stopnia pułkownika

INFORMACJE

USKOK

PSEUDONIM

Zdzisław Broński

IMIĘ I NAZWISKO

24 grudnia 1912

DATA URODZENIA

Radzic Stary

MIĘJSCE URODZENIA

zamordowany 21 maja 1949
w Dąbrowce

DATA ŚMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie
odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

INFORMACJE

WĄSOWSKI

PSEUDONIM

Stanisław Kasznica

IMIE I NAZWISKO

25 lipca 1908

DATA URODZENIA

Lwów

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 12 maja 1948
w Warszawie

DATA ŚMIERCI

podporucznik Wojska Polskiego,
podpułkownik i ostatni komendant główny
Narodowych Sił Zbrojnych

INFORMACJE

PŁUG

PSEUDONIM

Łukasz Ciepliński

IMIĘ I NAZWISKO

26 listopada 1913 Kwilcz

DATA URODZENIA

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 1 marca 1951
w Warszawie

DATA ŚMIERCI

podpułkownik Wojska Polskiego, pośmiertnie
odznaczony Orderem Orła Białego,
awansowany do stopnia pułkownika

INFORMACJE

HUZAR

PSEUDONIM

Kazimierz Kamieński

IMIĘ I NAZWISKO

8 stycznia 1919

DATA URODZENIA

Markowo-Wólka

MIĘJSCE URODZENIA

zamordowany 11 października 1953
w Białymstoku

DATA ŚMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie
odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

INFORMACJE

RÓJ

PSEUDONIM

Mieczysław Dziemieszkiewicz

IMIE I NAZWISKO

25 stycznia 1925 | Zagrody

DATA URODZENIA

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 13/14 kwietnia 1951
w Szyszkach

DATA ŚMIERCI

starszy sierżant Narodowych Sił Zbrojnych,
pośmiertnie odznaczony
Orderem Odrodzenia Polski

INFORMACJE

WARSZYC

PSEUDONIM

Stanisław Sojczyński

IMIE I NAZWISKO

30 marca 1910

DATA URODZENIA

Rzejowice

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 19 lutego 1947
w Łodzi

DATA ŚMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie
awansowany do stopnia generała brygady

INFORMACJE

ZUCH

PSEUDONIM

Antoni Żubryd

IMIĘ I NAZWISKO

4 września 1918

DATA URODZENIA

Sanok

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 24 października 1946
w Malinówce

DATA ŚMIERCI

kapitan Narodowych Sił Zbrojnych

INFORMACJE

OGIEŃ

PSEUDONIM

Józef Kuraś

IMIĘ I NAZWISKO

23 października 1915

DATA URODZENIA

Waksmund

MIĘJSCE URODZENIA

zamordowany 22 lutego 1947
w Nowym Targu

DATA ŚMIERCI

porucznik Batalionów Chłopskich

INFORMACJE

ŁUPASZKA

PSEUDONIM

Zygmunt Szendzielarz

IMIĘ I NAZWISKO

12 marca 1910

DATA URODZENIA

Stryj

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 8 lutego 1951
w Warszawie

DATA ŚMIERCI

major kawalerii Armii Krajowej, pośmiertnie
odznaczony Orderem Odrodzenia Polski,
awansowany do stopnia pułkownika

INFORMACJE

MŁOT

PSEUDONIM

Władysław Łukasiuk

IMIĘ I NAZWISKO

16 lutego 1906

DATA URODZENIA

Tokary

MIEJSCE URODZENIA

zabity 27 czerwca 1949
we wsi Czaje-Wólka,

DATA ŚMIERCI

kapitan Wojska Polskiego, pośmiertnie
odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

INFORMACJE

BARTEK

PSEUDONIM

Henryk Flame

IMIE I NAZWISKO

15 stycznia 1918

DATA URODZENIA

Frysztat

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 1 grudnia 1947
w Zabrzegu

DATA ŚMIERCI

kapitan Narodowych Sił Zbrojnych

INFORMACJE

OLECH

PSEUDONIM

Anatol Radziwonik

IMIĘ I NAZWISKO

20 lutego 1916

DATA URODZENIA

Brańsk

MIĘJSCE URODZENIA

zamordowany 12 maja 1949
nieдалeko wsi Raczkowszczyzna

DATA ŚMIERCI

podporucznik Armii Krajowej

INFORMACJE

LALEK

PSEUDONIM

Józef Franczak

IMIĘ I NAZWISKO

17 marca 1918

DATA URODZENIA

Kozice Górne

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 21 października 1963
w Majdanie Kozic Górnych

DATA ŚMIERCI

sierżant Wojska Polskiego, pośmiertnie
odznaczony Orderem Odrodzenia Polski

INFORMACJE

ORLIK

PSEUDONIM

Marian Bernaciak

IMIE I NAZWISKO

6 marca 1917

DATA URODZENIA

Zalesie, k. Ryk

MIEJSCE URODZENIA

zamordowany 24 czerwca 1946
we wsi Piotrówek

DATA ŚMIERCI

podporucznik Wojska Polskiego,
major Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość

INFORMACJE

SŁONY

PSEUDONIM

Franciszek Majewski

IMIE I NAZWISKO

30 marca 1919

DATA URODZENIA

Bielsk k. Płocka

MIEJSCE URODZENIA

zginął 26 września 1948
w Węgrzynowie

DATA ŚMIERCI

żołnierz Armii Krajowej, Ruchu Oporu Armii
Krajowej, Narodowego Zjednoczenia
Wojskowego, Narodowych Sił Zbrojnych

INFORMACJE

KRUCZEK

PSEUDONIM

Kazimierz Dyksiński

IMIĘ I NAZWISKO

14 grudnia 1921

DATA URODZENIA

Zimolza

MIEJSCE URODZENIA

zginął 10 czerwca 1954
w Będzynie

DATA ŚMIERCI

żołnierz Ruchu Oporu Armii Krajowej,
Narodowego Zjednoczenia Wojskowego,
Narodowych Sił Zbrojnych

INFORMACJE

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

Na każdej polskiej monecie okolicznościowej znajdują się:

- nominał
- wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej
- napis: Rzeczpospolita Polska
- rok emisji

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Zapraszamy do zapoznania się z planem emisji na stronie:
www.nbp.pl/monety

Sprzedaż wartości kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w oddziałach okręgowych NBP oraz przez sklep internetowy NBP.

Na Państwa dodatkowe pytania odpowiedzą nasi konsultanci pod numerami tel.: 22 185 45 96 oraz 22 185 13 03.